

132. sz. Ajánlás

földbérlok, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai élet- és munkakörülményeinek javításáról

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1968. június 5-én ötvenkettedik ülészakára ült össze,

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a földbérlok, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai élet és munkakörülményeinek javításáról, mely kérdés az ülészak napirendjének negyedik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat Ajánlás formájában adja közre; és

Figyelembe véve, hogy ezen javaslatok az agrárreform problémájának csak egyetlen részét alkotják, és ezért ezt szélesebb összefüggésbe kell helyezni, és

Figyelembe véve, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete és a szakosodott hivatalok, különösen az Egyesült Nemzetek Szervezete Nemzetközi Munkaügyi Szervezete és a Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Szervezet határozatok formájában azt a kérést kapták az Egyesült Nemzetek Szervezetének Gazdasági és Szociális Tanácsától, hogy szenteljenek nagyobb figyelmet a földreform minden aspektusának, és

Figyelembe véve továbbá, hogy a mezőgazdasági reform igen sokrétű aspektaival kapcsolatos intézkedések sikeréhez alapvetően szükséges, hogy szoros és tartós együttműködés álljon fenn az Egyesült Nemzetek Szervezete és szakosodott szervezeteinek, így különösen az Egyesült Nemzetek Szervezetének Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Szervezetének szakterületei között, melyeknek a földreformmal kapcsolatos legfőbb szerepét az Egyesült Nemzetek Szervezetének Gazdasági és Szociális Tanácsa felismerte, és

Figyelembe véve, hogy az alábbi normák megfogalmazása ennek megfelelően az Egyesült Nemzetek Szervezetével és az Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Szervezettel együttműködésben készült, és a duplikáció elkerülése és a megfelelő koordináció érdekében folyamatos együttműködés lesz a normák alkalmazásának előmozdítása és biztosítása során, és

Figyelembe véve különösen is, hogy a tagállamok által a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Alapokmányának 19. cikke nyomán benyújtott bármely jelentés az Egyesült Nemzetek Szervezete és az Egyesült Nemzetek Szervezetének Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Szervezete számára is elérhető lesz, hogy ezáltal ilyen és az Egyesült Nemzetek Szervezetének Gazdasági és Szociális Tanácsa által kért, a földreform haladásáról szóló jelentéseket is tekintetbe vehessenek a földreformról szóló munkájuk során,

a mai napon, 1968. június 25-én elfogadja az alábbi Ajánlást, mely a "Földbérlokról és részes aratókról szóló 1968. évi Ajánlás" néven idézhető:

I. HATÁLY

1. (1) A jelen Ajánlás azon mezőgazdasági munkavállalókra vonatkozik-
- (a) akik meghatározott lakbért fizetnek készpénzben, természetben, munkában vagy ezek kombinációjában,
 - (b) akik a termény Egyezményes részében meghatározott természetbeni bért fizetnek,
 - (c) azok, akik a termény egy részében kapják javadalmazásukat, akkor, ha nem állnak a keresőkre vonatkozó törvények és rendelkezések hatálya alatt, mikor magukban vagy családjukkal művelik a földet, vagy mikor külső segítséget vesznek igénybe a nemzeti törvények és rendelkezések által előírt mértéken belül.

(2) Ezen munkavállalókat a továbbiakban földbérliként, részes aratóként és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjaként említjük.

2. A jelen Ajánlás nem vonatkozik olyan munkaviszonyra, ahol a munkát meghatározott bérrel javadalmazzák.

3. A jelen Ajánlás azon rendelkezései, melyek földtulajdonosokra utalnak, vonatkoznak minden olyan személyre, akivel a hatályuk alatt álló munkavállalók földbérleti, részes aratói vagy hasonló viszonyt kötnek, akár a föld tulajdonosa az adott személy, akár a földtulajdonos képviselője akár bármely egyéb személy, akinek hatásköréhez tartozik a szóban forgó szerződések megkötése.

II. CÉLOK

4. Legyen szociálpolitikai és gazdaságpolitikai cél a földbérlik, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai jólétének növekvő mértékű és folyamatos javítása és a stabilitás, illetve a foglalkoztatás és a megélhetés biztonságának a lehető legteljesebb mértékben való biztosítása számukra, figyelemmel a helyes gazdálkodási módszerek követésének, illetve a természetes és gazdasági erőforrások hatékony kiaknázásának szükségességére, és tekintettel az adott ország pénzügyi teherbíró képességére.

5. A tagállamok a földtulajdonosok alapvető jogainak helyben hagyásával foganatosítsanak megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy a földbérlik, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai maguk viseljék az általuk művelt területtel kapcsolatos fő felelősséget; e célra adják meg nekik a szükséges segítséget, miközben biztosítják, hogy a forrásokat a leghatékonyabban használják föl, és megfelelően nyomon követik azokat.

6. Összhangban a mezőgazdasági munkavállalók minden csoportja földhöz juttatásának elvével, intézkedéseket kell foganatosítani azzal a céllal, hogy - ahol ez a társadalmi és gazdasági fejlődés alapján megfelelő - a földbérlik, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai könnyebben jussanak földhöz.

7. Bátorítani kell az olyan szervezetek önkéntes létrehozását és fejlesztését, melyek a földbérlik, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjainak érdekeit, illetve olyan szervezetekét, melyek a földtulajdonosok érdekeit képviselik, és ennek érdekében minden lehetőséget biztosítani kell.

8. Fel kell ismerni, hogy minden intézkedés, melyet a jelen Ajánlás a 4-7 sz. bekezdésekben lefektetett célok elérése érdekében megfogalmaz, hatékonyabb lehetne, ha azok egy átfogó országos agrárreform terv keretei között integráltan jelennének meg.

III. A MEGVALÓSÍTÁS MÓDSZEREI

9. Ahol az előzőekben, és különösen a 4. bekezdésben megfogalmazott célok a hatályos földbérleti, illetve munkaügyi törvények alapján nem érhetők el megfelelő mértékben, ott ezen törvényeket módosítani kell, vagy speciális törvények és rendelkezések elfogadása szükséges az érintett szervezetekkel, illetve, ha ilyenek nem léteznek, akkor az érintettek képviselőivel való konzultációt követően.

10. Intézkedéseket kell foganatosítani, és a nemzeti sajtóságoknak megfelelő eljárásokat meg kell teremteni annak biztosítására, hogy

- (a) a földbér olyan szinten legyen, mely-
 - (i) a bérlőnek az emberi méltósággal összhangban álló életszínvonalat tesz lehetővé;
 - (ii) az érintett felek mindegyikének igazságos és méltányos megtérülést biztosít;
 - (iii) támogatja a gazdaság ütemes fejlődését;
- (b) megegyezés szülessen a termény egy minimális részéről, amelyre az 1. bekezdés (1) (c) pontjában meghatározott személyek jogosultak;
- (c) a földbérben bizonyos körülmények, így a termény mennyiségének, a föld árának vagy értékének számottevő változása esetén korrekciókat alkalmazzanak;
- (d) a termés elpusztulása esetén vagy más, a bérleti viszonyt fenyegető katasztrófa esetén, melyet a földbérlet, a részes arató és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportja nem tud befolyásolni, a földbérletet halasztani, illetve, ha a körülmények úgy kívánják, csökkenteni kelljen.

11. Megfelelő intézkedéseket kell foganatosítani a földbérlet, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjainak az ellen való védelme érdekében, hogy a földtulajdonos bármely személyes szolgáltatás bármely formában történő nyújtását követelje meg tőlük, akár fizetség fejében, akár anélkül, és bármely, ilyen szolgáltatás kikényszerítésére tett kísérlet vonja maga után az illetékes hatóság által kiszabott megfelelő büntetést.

12. Legyen a nemzeti sajtóságokhoz illeszkedő, megfelelő mechanizmus az alábbi célokra:

- (a) az olyan törvények, szabályok, szerződések és szokásos eljárások betartatása, melyek a földbérlet, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjainak jólétét előmozdítják, kezdeményező szellemét bátorítják, és védettségét szavatolják;
- (b) a földtulajdonosok és a földbérlet, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai közötti viták gyors és minimális költségen történő rendezése.

13. Legyen a földbérlet, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjainak érdekeit és a földtulajdonosok érdekeit képviselő szervezetek, illetve, ha ezek nem léteznek, úgy az érintettek képviselőinek felelőssége a 10. és 12. bekezdésekben

említett eljárások és mechanizmusok működtetése és a 14. bekezdés (1) (a) pontjában és a 15. bekezdésben említett szerződések kézben tartása.

14. (1) A földtulajdonosok és a földbérlők, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai viszonyát szabályozó szerződések-

- (a) legyenek lehetőleg írásos formában, vagy feleljenek meg egy, az illetékes hatóság által meghatározott mintának;
- (b) legyenek előírt egyeztetési eljárás tárgyai, és annak biztosítása érdekében, hogy a földbérlők, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai teljes egészében megértették a szerződés tartalmát, olyan feltételek mellett jöjjenek létre, melyek megfelelő felüyeleti lehetőséget biztosítanak;
- (c) legyenek olyan időtartamra kötve, illetve tartalmazzanak olyan feltételeket automatikus meghosszabbításra, melyek a bérleti viszony biztonságát szolgálják, és helyes mezőgazdasági gyakorlat kialakítását bátorítják.

(2) Legyen tiltott a földtulajdonosnak bármely különleges díjat, ajándékot vagy bármely más járulékot követelni a szerződés meghosszabbításáért, és bármely, ilyen követelmény megszábasára tett kísérlet vonja maga után az illetékes hatóság által kiszabott megfelelő büntetést.

15. (1) Minden szerződés tartalmazzon minden olyan részletet, melyek a hatályos törvények és rendelkezések alapján szükségesek a felek jogainak és kötelességeinek meghatározásához.

(2) A szerződésben megfogalmazott részletek minden esetben tartalmazzák az alábbiakat:

- (a) a szerződő felek nevét, illetve azonosításukhoz szükséges minden részletet;
- (b) a földbérlet leírását a hozzátartozó állóeszközleltárral együtt;
- (c) a földbérletként fizetendő díj vagy a bérlő munkájáért járó javadalmazás, illetve bármely esetben a fizetés módja.

(3) A szerződésben meghatározott részletek tartalmazzák az alábbiakat is, ha és amennyiben a nemzeti törvények és rendelkezések nem rögzítik ezeket szükséges mértékig:

- (a) a szerződés futamideje és ezen időtartam kiszámolásának módszere;
- (b) a szerződés meghosszabbítását és felbontását szabályozó rendelkezések, illetve, ha erről is szó van, úgy a szerződés és az alvállalkozói szerződések átruházását;
- (c) a javítási lehetőségek fajtái, melyek az egyes érintett felek kötelezettségei;
- (d) az egyes felek saját jogai és kötelezettségei a termelési költségekkel, a föld termésével és annak értékesítésével kapcsolatban;
- (e) a bérlőnek a szerződés futamideje alatt véghez vitt javítások fejében járó ellentételezési jogosultsága a 17. bekezdésben írottak szerint.
- (f) a földtulajdonos által a lejárat előtt felmondott szerződés következtében okozott üzemszervezési nehézségek fejében járó ellentételezés a 16. bekezdés 4. albekezdése szerint.
- (g) az egyes felek saját jogai és kötelezettségei az épületekben és a berendezésekben keletkezett kárral kapcsolatban;
- (h) viták rendezésének módja;

- (i) a bérlő halálának esetén követendő eljárás;
- (j) az egyes felek jogait védő rendelkezések a bérelt föld ásványkincseivel, vizével és más forrásaival kapcsolatban.

(4) Ahol ésszerű, a szerződések tartalmazzák az alábbi részleteket is:

- (a) a föld és a benne rejlő értékek megfelelő karbantartását biztosító gazdálkodási módot;
- (b) a földtulajdonos által nyújtandó létesítményeket, így pl. lakáslehetőséget és egyéb felszereléseket;
- (c) a mezőgazdasági és egyéb kockázatok ellen kötendő biztosítást, illetve ennek költségéért való felelősséget.

16. (1) A földtulajdonos arra való joga, hogy lejárat előtt, megfelelő előzetes figyelmeztetést követően felmondja a szerződést, korlátozódjon törvények és rendelkezések által előírt esetekre, így például a bérlő részéről tapasztalható helytelen gazdálkodás, vagy a föld művelésének a tulajdonos saját maga által való folytatása az illetékes hatóság által meghatározott, indokolt célokra.

(2) Ha egy szerződés így ér véget, a földbérlőknek, részes aratóknak és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjainak megfelelő időt kell hagyni arra a célra, hogy, saját döntésük szerint, termésüket összeszedjék, vagy azokért megfelelő ellentételezést kapjanak.

(3) A földbérlőkhöz, részes aratókhoz és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjaihoz elégséges előrejelzéssel írásos felmondást kell eljuttatni, ha a föld tulajdonosa a föld eladását tervezi; ha előírt időtartamon át megfelelően művelték az általuk lakott földet, úgy elővásárlási jog illeti meg őket.

(4) A földbérlők, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai ellentételezésre jogosultak a földtulajdonos által a szerződött köteleességek teljesítésének elmulasztásától eltérő okból a szerződés lejárat előtti felmondása következtében okozott üzemszervezési nehézségekért.

17. A földbérlők, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai legyenek jogosultak az általuk lakott földön szükségessé váló fejlesztéseket megtenni, és, ha ezen fejlesztésekhez a tulajdonos vagy az illetékes hatóság előzetes hozzájárulását megszerzik, vagy ha ehhez törvény által biztosított joguk van, legyenek jogosultak a bérleti jogról való lemondás alkalmával az ilyen, ésszerű mértékig nem kiaknázott fejlesztések fejében ellentételezést követelni.

18. Ahol szokásos vagy szükséges a földbérlők, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai számára a föld területén lakni, ott a földtulajdonosokat bátorítani kell arra, hogy az előbbiek számára megfelelő lakhatási lehetőségeket nyújtsanak, mely összhangban van az emberhez méltó kényelmi szinttel, ami a természeti csapások elleni védelmet, ivóvíz biztosítását, egészségügyi létesítményeket és az állatok számára külön helyet illeti. Az illetékes hatóság fogantatosítson megfelelő és gyakorlatban járható intézkedéseket annak érdekében, hogy a földtulajdonosokat segítse ezen kötelezettségük teljesítésében.

19. Ha ez ésszerűen megoldható, illetve addig a mértékig, amíg ezt a szerződési feltételek egyébként nem biztosítják, a földbérlők, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai legyenek jogosultak a föld egy részét arra használni, hogy azon saját maguk és családjaik számára élelmiszert termeljenek.

20. Meg kell tenni a szükséges intézkedéseket az állami adatnyilvántartó rendszerek keretein belül annak érdekében, hogy a földbérlok, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjainak adatait megfelelően és díjmentesen bejegyezzék, és ezen bejegyzéseket naprakész állapotban tartsák.

IV. KIEGÉSZÍTŐ INTÉZKEDÉSEK

21. Ahol ez járható, az illetékes hatóságok az érintett szervezetekkel a lehető legmagasabb fokú együttműködés keretében bátorítsák a földbérlok, részes aratókat és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjait arra, hogy hozzanak létre szövetkezeti intézményeket, pl. termelőszövetkezeteket, mezőgazdasági termelő és feldolgozó szövetkezeteket, hitelszövetkezeteket, marketing szövetkezeteket és felvásárló szövetkezeteket, illetve adjanak tanácsot ilyenek alapításához, illetve, ha ilyenek már vannak, úgy nyújtsanak bátorítást és tanácsot ezek megerősítéséhez.

22. (1) Történjenek intézkedések a meglévő nemzeti erőforrások és feltételek fényében arra, hogy megfelelő mennyiségű olcsó készpénz- és természetben nyújtott hitel álljon rendelkezésre a földbérlok, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai számára, különösen is az alábbi célokkal:

- (a) a termelési és fogyasztási szint emelésének segítése;
- (b) a földhöz való hozzájutás támogatása;
- (c) az agrárreform és a földrendezési projektek eredményességének növelése.

(2) Amennyire gyakorlatban megoldható, az ilyen hitel nyújtása kötődjön jóváhagyott és felügyelt mezőgazdasági üzemek fejlesztő és irányító programjaihoz.

(3) A nemzeti sajátosságok fényében külön meg kell fontolni az alábbi megoldásokat:

- (a) alacsony költségű szövetkezeti hitel;
- (b) ellenőrzött hitelezés;
- (c) alacsony költségű banki hitel;
- (d) kamatmentes kormányzati hitelek.

(4) A földbérlok, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai nem kötelesek a földtulajdonosok hozzájárulását megszerezni ahhoz, hogy az általuk bérelt föld fejlesztéséhez hitelt vegyenek fel.

23. (1) Az illetékes hatóság és testületek tegyenek megfelelő intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a földbérlok, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai és ezen személyek eltartottjai számára általános oktatási lehetőségek és mezőgazdasági oktatás, illetve szakképzés is ténylegesen rendelkezésre álljon.

(2) Ha ezen személyek az agrárreform vagy földrendezési projekt résztvevői, készüljenek számukra speciális oktatási és képzési programok, hogy azokat teljes mértékben hasznukra fordíthassák.

(3) Az érintett mezőgazdasági szervezetek képviselői vegyenek részt a jelen bekezdés rendelkezéseinek alkalmazásáért felelős kormányzati testületek munkájában.

24. Az illetékes hatóságok kísérik különös figyelemmel a vidéki foglalkoztatás javítására irányuló integrált programokat, hogy ezáltal-

- (a) a földbérlok, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai és ezek családjai minden lehetőséget megkapjanak arra, munkaképességüknek minél teljesebb hasznát lássák.
- (b) állandó nem mezőgazdasági foglalkoztatást biztosítsanak azoknak, akik nem tudnak a mezőgazdaságban munkát szerezni.

25. Az illetékes hatóságok biztosítsák, hogy a földbérlok, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai-

- (a) amennyire gyakorlatban lehetséges, részt vegyenek egy megfelelő és célszerű társadalombiztosítási programban; és
- (b) hasznát lássák az olyan vidékfejlesztési programoknak, melyek oktatással, közegészségüggyel, lakással és szociális szolgáltatásokkal foglalkoznak, beleértve a kulturális és pihenési tevékenységeket, és különösen is azon intézkedéseknek, melyek keretében a településfejlesztési programokat lakhelyükre is kiterjesztik.

26. (1) A földbérlok, részes aratók és a mezőgazdasági munkavállalók hasonló csoportjai amennyire csak lehetséges, és amennyire gyakorlatban megoldható, részesüljenek védelemben természeti csapásokból, így szárazságból, árvízből, jégesőből, tűzből, illetve állatokat és növényeket súlyó betegségekből fakadó jövedelemkiesés kockázatával szemben.

(2) Ahol lehetséges és gyakorlatban megoldható, az illetékes hatóságok, az adott országban fennálló helyzet figyelembe vételével vezessenek be biztosítási programokat, illetve ezek bevezetését bátorítsák, hogy a munkavállalók ilyen módon védve legyenek ezen kockázatokkal szemben, és játszanak döntő szerepet e programok finanszírozásában.